

джерелом світла, захопливою загадкою, істинним центром Всесвіту стає для його героя прекрасна Дорімена (актриса Аза Резниченко). Варто відзначити, що партнери – Аза Резниченко, Світлана Мількова (дружина Журдена), Микола Самойлов (вчитель словесності) – охоче підтримували настрої В. Антонова, його бажання імпровізувати. Було багато знахідок і під час репетицій, і пізніше, коли спектакль вже побачив світло рампи. Вистава – весела, карнавальна – стала справжнім святом світла і сміху, що було високо оцінене глядачем.

Багато театрознавців залишили свої відгуки про цей спектакль та про роботу акторів. Звичайно, ніколи не буває, щоб усі думки збігалися, тому і рецензії були дуже різноманітні. Хоч деякі мистецтвознавці й критикували цю виставу через своєрідний музичний супровід, через перебільшення і зайву, з їхньої точки зору, фарсовість, але все ж таки можна точно сказати, що байдужим вона не залишила нікого.

В більшості випадків критики високо оцінювали роботу В. Антонова, вітаючи його підхід у створенні неординарного образу, коли Журден викликав не тільки сміх, а й співчуття. Навіть доктор мистецтвознавства В. Айзенштадт, котрий акцентував на тому, що в цьому образі відсутні «зерно», «провідна пристрасть», і це робить його не цілісним, погоджувався з тим, що актор у повній мірі володіє природною органічністю, знаходить цікаві барви, точно відчуває темпоритм.

Набагато пізніше, коли В. Антонов вже залишив театр працював зі студентами ХНУМ ім. І.П. Котляревського над виставою «Жорж Данден», він неодноразово показував їм, як працювати над мольєрівським персонажем, як буде краще, смішніше, органічніше і правдивіше. Ці покази давали його учням можливість уявити, яким він був Журденом, як талановито, яскраво й вигадливо була зроблена ця роль. І вони не могли не цінувати, з яким високообдарованим актором і режисером їм пощастило співпрацювати.

Стороженко Інна Олександрівна

Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського
Науковий керівник: Ботунова Галина Яківна, заслужений працівник культури України, доцент
Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського

ТВОРЧИСТЬ ВІДОМОГО АКТОРА ТА ВИДАТНОГО ПЕДАГОГА Я. Г. АЗІМОВА

Сьогоднішня моя доповідь посвячена творчості відомого актора та видатного педагога Я.Г. Азімова. Він був одним із знаних та провідних педагогів Харківського державного театрального інституту, який підготував багато талановитих акторів для театрів України.

Я.Г. Азімов народився 16 грудня 1906р. у м. Глухові, Сумської області (колишня Чернігівська губернія). В 1918 р. переїхав разом з сім'єю у м. Харків. З 1920 р. по 1922 р. навчався в Драматичній Харківській Студії Губнаросвіти. В 1922р. у складі всієї студії був включений у колектив Державного Героїчного театру Харківської Губ. Політпросвіта, під керівництвом відомого на той час режисера Авлова. З листопада 1922 р., після ліквідації Героїчного театру, у складі Студії перейшов до Центральної Студії Всеукраїнського Пролеткульту, де і закінчив навчання в 1924 р. Отримавши так всебічну освіту, в цьому ж році Я.Г. Азімов почав свою безперервну професійну роботу у Харківському Червонозаводському Російському театрі, на той час в цьому театрі працювали визначні режисери, такі як Барон Унгерн, в якому працював до весни 1925р. В цьому ж році починається період, де Азімов протягом десятиріччя знаходиться у творчому пошуку свого театру і свого режисера. Цей період охоплює багато театрів, одні із відомих це: театр ім.Луначарського у м. Севастополь, Кримський драматичний театр у м.Сімферополь, театр ім.Волкова у м. Ярославль. Але з 1933 р. Азімов повертається у рідне місто Харків, де його запрошують до Харківського драматичного російського театру (у 1949 році театру було присвоєно ім'я О. С. Пушкіна), в цьому театрі Азімов працював з народним артистом РРФСР, першим художнім керівником театру М.В.Петровим, народним артистом СРСР О.Г. Крамовим. Я.Г. Азімов зайняв посаду провідного актора вищої категорії. І цьому театрі він грав різнобічні ролі, від епізодичних до провідних, різними за своїми характерами.

Це згадував Б.М. Табаровський, народний артист України, корифей харківської сцени, який

працював з Я.Г. Азімовим: «Актор був чудовий, яскравий, завжди несподіваний, гострий і глибокий. Грав найрізноманітніші ролі -від Хігінса в «Пігмаліоні» до Людовика в «Маріон Делорм» Гюго». Він грав вивертаючи себе, не шкодуючи ні серця, ні нервів. Незабутне видовище!».

Як згадують сучасники, Я.Г. Азімов належав до акторів, які вміють суміщати усвідомлення виконаної технічної роботи з власною сильною інтуїцією, вони поєднують обидва елементи, саме це і є перевагою.

Згодом весь свій великий творчий досвід Я.Г. Азімов використовує в своїй педагогічній діяльності. Але якщо теорію можна вивчити, то педагогічною технікою та методикою потрібно оволодіти, що передбачає формування в себе певних практичних умінь і навичок. Я.Г. Азімов безперечно володів якостями, які необхідні й педагогові – головній дійовій особі театру одного актора. За кожним його педагогічним досягненням стоїть неповторна особистість, яка несе в собі щось своєрідне, відмінне.

Свою педагогічну діяльність Я.Г. Азімов розпочав у 1933р.в студії Харківського російського драматичного театру. Вимоги цієї студії були високі, керівником був М.М. Петров – відомий режисер. З 1937р. Я.Г. Азімов був запрошений до Харківського театрального училища, в якому працювали видатні діячі, театральні педагоги, народні артисти СРСР, лауреати державних премій І.Мар'яненко, народний артист України Л.Дубовик, О.Глаголін, Т.Ольховський, заслужений артист України Р.Черкашин, А.Плетньов, де Азімов, як художній керівник випустив свій перший курс. Після війни, в 1947 р. отримав звання доцент на кафедрі «майстерність актора». А у 1957р. перейшов на основну роботу до театрального інституту.

Я.Г.Азімов протягом багатьох років проводив велику роботу по вихованню молодих акторів. Під його художнім керівництвом було випущено більше 100 молодих акторів, які успішно працюють в різних театрах України. Учні Я.Г.Азімова відрізняються особливою культурою і в поведінці, і в професії. Серед учнів Я.Г.Азімова – народні артисти України Олександр Васильєв, провідний актор Харківського театру ім. О.С. Пушкіна, актриса театру ім.Т.Г. Шевченка Агнеса Дзвонарчук, Володимир Маляр, заслужена артистка Молдови – Ангеліна Філіппова.

За спогадами Н.Р. Логвінової: «Не можна не сказати про блискучого педагога, доцента Я.Г. Азімова. Його авторитет педагога з майстерності актора зі сполученнями з багаторічною діяльністю великого майстра сцени надавав особливе дію на студентів. Я.Г. Азімов понад усе цінував у людях інтелігентність, і це якість виховував в студентах усіма силами. Курси, якими керував Азімов, відрізнялися особливою культурою, і в поведінці, і в професії, навчальні покази, як і дипломні роботи спекутаклі були надзвичайно талановиті і цікаві».

Я.Г. Азімов вчив проблемам осмисленого володіння підсвідомими творчими процесами, шляхи органічного перевтілення актора в образ. У 1958 р на Всесоюзному огляді театральних вузів СРСР в м. Москві, робота дипломного курсу, керованого доцентом Азімовим Я.Г. і зокрема вистави "Доки сонце зійде – роса очі виїсть" Кропивницького в постановці Азімова отримала загальне схвалення театральної громадськості Москви, що знайшло своє відображення в статті голови журі Всесоюзного огляду дипломних вистав театральних вузів СРСР народного артиста СРСР В.Топоркова "Дбайливо виховувати молодих артистів", надрукований в газеті "Радянська культура", і в рецензії В.Гроховської "Юність театру". У 1962 р. на республіканському огляді театральних вузів в м.Києві спектакль "Кам'яний господар" Лесі Українки, здійснений наступним випуском студентів, керованих доцентом Я.Г. Азімовим отримав високу оцінку театральної громадськості України.

Талант Я.Г. Азімова, як актора включає вміння володіти своїм голосом, дуже виразною мімікою, жестом, рідкісну здатність керувати собою. Ці досягнення зумовлені, передусім, уміннями в процесі впливу "заражати" людей. Я.Г. Азімов мав прекрасні людські якості, тонкий смак, глибоку любов до роботи, педагогічну майстерність, але також мав принциповий характер. Усі ці якості дають нам право вважати доцента Я.Г. Азімова одним з кращих театральних педагогів факультету.